Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro rozpočtovou kontrolu

2024/2052(INI)

21.2.2025

NÁVRH ZPRÁVY

o kontrole finanční činnosti Evropské investiční banky – výroční zpráva za rok 2023
(2024/2052(INI))

Výbor pro rozpočtovou kontrolu

Zpravodaj: Ondřej Knotek

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o kontrole finanční činnosti Evropské investiční banky – výroční zpráva za rok 2023 (2024/2052(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na zprávu o činnosti Evropské investiční banky (EIB) za rok 2023 ze dne 1. února 2024 nazvanou „Plán udržitelného způsobu života“ a na dokument EIB ze dne 2. února 2023 nazvaný „EIB Group Operational Plan 2023-2025“ (Operační plán skupiny EIB na období 2023–2025),

– s ohledem na zprávu EIB o investicích 2023/2024 nazvanou „Transforming for competitiveness“ (Transformací ke konkurenceschopnosti), která byla zveřejněna dne 7. února 2024,

– s ohledem na dokument EIB ze dne 8. května 2023 nazvaný „Mid-term review of the EIB Energy Lending Policy“ (Přezkum úvěrové politiky EIB v oblasti energetiky v polovině období),

– s ohledem na zprávu EIB o provádění politiky transparentnosti skupiny EIB v roce 2023, která byla zveřejněna dne 1. července 2024,

– s ohledem na dokument EIB ze dne 27. listopadu 2023 nazvaný „The EIB Group PATH Framework – Version 1.2 of November 2023 – Supporting counterparties on their pathways to align with the Paris Agreement“ (Rámec PATH skupiny EIB – verze 1.2 z listopadu 2023 – Podpora protistran na cestě k dosažení souladu s Pařížskou dohodou),

– s ohledem na dokument EIB ze dne 21. června 2024 nazvaný „EIB Group 2024-2027 Strategic Roadmap“ (Strategický plán skupiny EIB na období 2024–2027) a na dokument ze dne 29. listopadu 2023 nazvaný „EIB Global Strategic Roadmap“ (Globální strategický plán EIB),

– s ohledem na zprávu skupiny EIB o udržitelnosti za rok 2023, která byla zveřejněna dne 25. července 2024,

– s ohledem na informační sdělení EIB ze dne 6. února 2023 nazvané „The European Investment Bank’s approach to human rights“ (Přístup Evropské investiční banky k lidským právům),

– s ohledem na zprávu skupiny EIB o mechanismu pro vyřizování stížností za rok 2023 zveřejněnou dne 10. června 2024,

– s ohledem na dokument EIB ze dne 14. října 2024 nazvaný „Diversity, Equity and Inclusion at the EIB Group“ (Rozmanitost, rovnost a začleňování ve skupině EIB),

– s ohledem na publikaci EIB ze dne 23. září 2024 nazvanou „EIB Audit Committee Annual Reports for the year 2023“ (Výroční zprávy výboru pro audit EIB za rok 2023),

– s ohledem na zprávu EIB ze dne 15. července 2024 nazvanou „EIB Group activities in EU cohesion regions in 2023“ (Činnosti skupiny EIB v regionech soudržnosti EU v roce 2023),

– s ohledem na zprávu EIB ze dne 19. října 2023 nazvanou „EIB Investment Survey 2023 – European Union overview“ (Investiční průzkum EIB 2023 – Přehled o Evropské unii),

– s ohledem na zprávu EIB ze dne 26. června 2024 nazvanou „EIB Group support for EU businesses: Evidence of impact in addressing market failures“ (Podpora skupiny EIB pro podniky v EU: důkazy o dopadu při řešení selhání trhu),

– s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 5. března 2024 nazvané „Nová strategie pro evropský obranný průmysl: dosahování připravenosti EU prostřednictvím pohotového a odolného evropského obranného průmyslu“ (JOIN(2024)0010),

– s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora 22/2024 nazvanou „Dvojí financování z rozpočtu EU“,

– s ohledem na zprávu EIB ze dne 29. prosince 2023 nazvanou „European Investment Bank Group Risk Management Disclosure Report – June 2023“ (Zpráva skupiny Evropské investiční banky o řízení rizik – červen 2023),

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A10-0000/2025),

A. vzhledem k tomu, že EIB je s ohledem na objem svých výpůjček a poskytnutých úvěrů největší mezinárodní rozvojovou bankou na světě;

B. vzhledem k tomu, že EIB je mezinárodní investiční banka vlastněná členskými státy EU, kterou řídí Rada guvernérů, správní rada a řídící výbor a která má vlastní vnitřní mechanismy pro odpovědnost, řízení a audit;

C. vzhledem k tomu, že EIB působí na konkurenčním trhu, ale je také orgánem EU, od něhož se očekává, že bude dodržovat vysoké standardy, pokud jde o transparentnost a zapojení zúčastněných stran;

D. vzhledem k tomu, že EIB má průřezové cíle v oblasti klimatických opatření a environmentální udržitelnosti, hospodářské a sociální soudržnosti a konvergence, digitální transformace a podpory priorit vnější činnosti EU po celém světě a její financování je sladěno s politickými prioritami EU;

E. vzhledem k tomu, že EIB je rovněž pověřena získáváním zdrojů, které jsou nezbytné pro provádění politik EU, a to prostřednictvím výpůjčních činností;

F. vzhledem k tomu, že strategická agenda Evropské rady na období 2024–2029 stanoví posílenou úlohu skupiny EIB jako katalyzátoru obrany a bezpečnosti EU a zdůrazňuje, že je třeba posílit konkurenceschopnost EU významným kolektivním investičním úsilím, do kterého je třeba zapojit veřejné i soukromé finanční prostředky;

G. vzhledem k tomu, že Draghiho zpráva o budoucnosti evropské konkurenceschopnosti[1] obsahovala řadu návrhů na další rozšíření úlohy EIB při financování politik EU a na to, aby EIB mohla podstupovat větší riziko;

H. vzhledem k tomu, že je nezbytné řešit překážky v přístupu malých a středních podniků a společností se střední tržní kapitalizací k financování; vzhledem k tomu, že systémy veřejných půjček a záruk jsou důležitým proticyklickým politickým nástrojem, zejména během hospodářského útlumu, ale také pro zmírnění strukturálních selhání trhu;

I. vzhledem k tomu, že EIB je zásadní součástí evropské struktury pro financování rozvoje a největším mnohostranným věřitelem v regionech sousedství EU;

J. vzhledem k tomu, že úspěch politik EU a účinnost jejich provádění stále více závisí na skupině EIB; vzhledem k tomu, že je zřejmé, že intenzita a kvalita kontroly finančních činností EIB ze strany Parlamentu by měla odpovídat intenzitě spolupráce mezi EIB a Komisí, která se značně prohloubila;

K. vzhledem k tomu, že obchodní model EIB vyžaduje nejvyšší standardy bezúhonnosti, odpovědnosti a transparentnosti a že je třeba přijmout a průběžně aktualizovat vhodná opatření pro boj proti všem formám podvodů, praní peněz, financování terorismu a organizované trestné činnosti;

Finanční operace a výkonnost

1. konstatuje, že v mezinárodním kontextu, který ovlivňují globální výzvy v souvislosti s geopolitickým vývojem, dopady změny klimatu a dalšími situacemi majícími dopad na globální ekonomiku, dosahuje EIB výsledků, které jsou efektivní a účelné;

2. konstatuje, že konsolidovaný výsledek skupiny EIB podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) dosáhl v roce 2023 výše 2,272 miliardy EUR ve srovnání s 2,327 miliardy EUR v roce 2022 (meziroční pokles o 2,4 %);

3. konstatuje, že poměr celkové likvidity EIB zůstal do konce roku 2023 v rámci vnitřních limitů; zdůrazňuje, že rating AAA se „stabilním“ výhledem, který má EIB, je nezbytný k zajištění vhodných tržních zdrojů financování za preferenční sazby a že musí zůstat zachován; poukazuje na to, že vysoká úvěrová bonita EIB je klíčem k jejímu úspěšnému obchodnímu modelu;

4. konstatuje, že vyplacené částky dosáhly v roce 2023 celkové výše 54,4 miliardy EUR (z toho 53,4 miliardy EUR z vlastních zdrojů EIB) oproti 54,3 miliardy EUR v roce 2022 (z toho 53,3 miliardy EUR z vlastních zdrojů EIB); konstatuje, že podle hospodářského modelu vypracovaného společně ekonomickým oddělením EIB a Společným výzkumným střediskem Komise vytvoří do roku 2027 celkové investice, které jenom v roce 2023 podepsala skupina EIB v rámci EU, přibližně 1 460 000 nových pracovních míst v EU-27 a dopad, který budou mít na hospodářství EU, odpovídá zvýšení HDP o 1,03 procentního bodu;

InvestEU, zjednodušení víceletého finančního rámce a Nástroj pro oživení a odolnost

[1] Draghi, M., *The future of European competitiveness* (Budoucnost evropské konkurenceschopnosti), září 2024.

5. vítá skutečnost, že dne 13. prosince 2023 byl přijat operační plán skupiny EIB na období 2024–2026, který shrnuje stanovené priority a činnosti, jež mají být provedeny v rámci plnění strategie skupiny EIB na příští tři roky;

6. připomíná, že skupině EIB bylo přiděleno 75 % (19,6 miliardy EUR) rozpočtové záruky EU poskytované podle nařízení o Programu InvestEU[2]; zdůrazňuje, že jen v roce 2023 schválila EIB v rámci Programu InvestEU 30 operací v celkové výši 9,1 miliardy EUR;

7. zdůrazňuje, že ve stávajícím víceletém finančním rámci na období 2021–2027 spravuje EIB 87 mandátů Komise, a pokud se započítají i mandáty týkající se sdíleného řízení a přidělené místními vládami a členskými státy, stoupne jejich počet přibližně na 130, a konstatuje, že EIB k těmto mandátům vypracovává nejméně 457 zpráv ročně; poukazuje na to, že pro lepší využívání zdrojů považuje za nezbytné snížit byrokracii a proces zjednodušit;

8. zdůrazňuje, že EIB spravuje šest mandátů Nástroje pro oživení a odolnost ve čtyřech členských státech, které byly podepsány v roce 2021 (Řecko a Itálie), v roce 2022 (Rumunsko) a v roce 2024 (Španělsko), v celkové hodnotě 8,7 miliardy EUR; chápe však, že zavedení nástrojů založených na „financování nesouvisejícím s náklady“, jejichž objem s Nástrojem pro oživení a odolnost značně vzrostl, objektivně zvyšuje riziko chyb a špatného hospodaření, zejména dvojího financování; vyzývá Komisi a EIB jako jejího hlavního partnera a poradce, aby nepředkládaly žádné nové návrhy, které využívají Nástroj pro oživení a odolnost jako vzor pro stanovení mechanismů financování, a to ani v připravovaném návrhu Komise na víceletý finanční rámec na období po roce 2027; opakuje, že zjednodušení, které EIB provádí, by nemělo oslabovat řádné řízení zdrojů EU a narušovat možnost vykonávat kontrolu a zachovat tak odpovědnost příslušných subjektů, jak je stanoveno ve Smlouvách;

Energetická bezpečnost

9. bere na vědomí, že EIB pokračuje v poskytování podpory v oblasti bezpečnosti dodávek, která má především podobu posilování elektrických rozvodných sítí a přeshraniční infrastruktury, snižování poptávky po energii prostřednictvím projektů v oblasti energetické účinnosti a podpory nízkouhlíkové výroby energie; zdůrazňuje, že EIB podporuje nové rozměry energetické bezpečnosti, jako je odezva na straně poptávky a skladování energie, a napomáhá rozvoji udržitelných dodávek kritických surovin potřebných pro transformaci energetiky;

10. opakuje svou výzvu k řešení energetické chudoby a připomíná, že energetická krize podněcuje inflační tlaky, zvyšuje nedostatek potravin a snižuje rozpočty domácností, a vyzývá EIB, aby využívala mechanismus pro spravedlivou transformaci a Modernizační fond k podpoře regionů a obyvatel nejvíce postižených transformací energetiky; je si vědom toho, že mnoho odvětví čelí rostoucím výzvám kvůli společnému účinku přizpůsobování se cílům Zelené dohody a důsledků energetické krize a nárůstu inflace; vyzývá EIB, aby zvýšila své úsilí o snížení kapitálových nákladů na čisté technologie;

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/523 ze dne 24. března 2021, kterým se zavádí Program InvestEU a mění nařízení (EU) 2015/1017 (Úř. věst. L 107, 26.3.2021, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

11. konstatuje, že v červenci 2023 skupina EIB zvýšila finanční cíle závazku z října 2022 z 30,0 miliardy EUR do roku 2027 na 45,0 miliardy EUR (REPowerEU+), aby zvýšila své úsilí o podporu energetické bezpečnosti EU;

12. zdůrazňuje, že v roce 2023 poskytla EIB na projekty související s energetikou financování ve výši přibližně 21,4 miliardy EUR, z toho přibližně 19,8 miliardy EUR v EU a 1,6 miliardy EUR mimo EU;

13. domnívá se, že vodík a jeho deriváty, zejména pokud jsou získávány z obnovitelných zdrojů, mohou hrát úlohu při plnění cílů EU v oblasti dekarbonizace a snižování závislosti na fosilních palivech; vyzývá EIB, aby hrála klíčovou úlohu při mobilizaci soukromých investic;

Obranná a bezpečnostní politika

14. zdůrazňuje, že v květnu 2024 schválila správní rada EIB akční plán skupiny EIB pro bezpečnost a obranu s cílem posílit podporu bezpečnostního a obranného průmyslu EU; poukazuje na to, že podpora EIB je poskytována malým a středním podnikům a inovativním startupům v odvětví bezpečnosti a obrany v souladu se zásadou „dvojího užití“, přičemž je zachováno kritérium „důvěryhodného civilního využití“, ale upouští se od testu příjmů;

15. zdůrazňuje přidanou hodnotu inovativních opatření, která EIB přijala k urychlení investic do bezpečnosti a obrany, a jednotného kontaktního místa, které funguje jako jedno správní místo pro klienty a externí zúčastněné strany, jimž nabízí odbornou pomoc pro usnadnění přístupu k podpoře skupiny EIB;

16. je si vědom toho, že v červnu 2023 schválila EIB navýšení Strategické evropské bezpečnostní iniciativy pro investice do bezpečnosti v EU z 6,0 miliardy EUR na 8,0 miliardy EUR na období 2022–2027, včetně odvětví vesmíru a kybernetické bezpečnosti; vybízí EIB, aby posílila institucionální partnerství s Agenturou EU pro Kosmický program a dalšími potenciálně relevantními partnery;

17. oceňuje spolupráci EIB s Evropskou obrannou agenturou a vítá skutečnost, že dne 3. října 2024 bylo mezi oběma institucemi podepsáno aktualizované memorandum o porozumění;

Sociální infrastruktura a bydlení

18. zdůrazňuje, že ceny za nákup a pronájem bydlení v posledních letech výrazně vzrostly, což snížilo cenovou dostupnost mnoha metropolitních oblastí v EU a ohrozilo přístup k nim; vítá začlenění podpory sociální infrastruktury mezi osm strategických priorit skupiny EIB na období 2024–2027 a souhlasí s tím, že investice do energeticky účinného, udržitelného a přístupného bydlení, špičkové zdravotní péče a vzdělávání mají zásadní význam pro zvýšení produktivity a přispívají k silné a odolné společnosti;

19. domnívá se, že spolupráce s místními orgány, místními samosprávami a zástupci občanské společnosti by měla podporovat rozvoj sociálního bydlení; je si vědom toho, že účinnost opatření EIB v oblasti bydlení a sociální infrastruktury závisí rovněž na odstranění politických a regulačních překážek;

Podpora malých a středních podniků, společností se střední tržní kapitalizací, startupů a scaleupů, unie kapitálových trhů a úloha Evropského investičního fondu

20. zdůrazňuje, že malé a střední podniky, startupy a scaleupy mají pro hospodářství EU zásadní význam; poukazuje na to, že tyto podniky čelí značným problémům, pokud jde o přístup k financování, trhům a talentům, což omezuje jejich růst; trvá na tom, že růst a dynamika podnikání jsou klíčovými faktory pohánějícími inovace, konkurenceschopnost a produktivitu; vybízí skupinu EIB, aby tyto otázky nadále řešila prostřednictvím speciálně uzpůsobených finančních programů, mechanismů sdílení rizik a finančních nástrojů zaměřujících se na podnikání;

21. domnívá se, že silnější unie kapitálových trhů podpoří trhy sekuritizace a rizikového a rozvojového kapitálu, což umožní zvýšit investice do reálné ekonomiky, a že prioritou by mělo být financování evropských scaleupů evropským kapitálem, jak dokládá iniciativa European Tech Champions, která byla zahájena v únoru 2023 za účelem financování slibných evropských technologických společností; konstatuje, že iniciativu European Tech Champions doplňuje European Scale-up Initiative (Evropská iniciativa pro scaleupy), jejímž cílem je poskytnout klíčové financování evropským společnostem v oblasti vyspělých technologií v pozdní fázi jejich rozvoje;

22. bere na vědomí poslání Evropského investičního fondu (EIF), kterým je podporovat přístup evropských mikropodniků a malých a středních podniků k financování; domnívá se, že činnosti EIF zaměřené na rozvoj evropského ekosystému rizikového a rozvojového kapitálu by měly být posíleny;

23. oceňuje podporu skupiny EIB, která jen v roce 2023 poskytla přibližně 400 000 malých a středních podniků a společností se střední tržní kapitalizací financování ve výši 31,1 miliardy EUR, včetně úvěrů a záruk pro podniky (z toho 14,9 miliardy EUR poskytl EIF), což vedlo k mobilizaci více než 134 miliard EUR, a konstatuje, že za tímto účelem spolupracovala s téměř 300 partnerskými institucemi z celé Evropy;

24. připomíná, že využívání Evropského záručního fondu skončilo v roce 2023 a že prostředky z tohoto fondu, které měly malým a středním podnikům pomoci zotavit se z následků pandemie, byly vyplaceny přibližně 200 000 malých a středních podniků v celé EU; připomíná obavy vyjádřené v předchozích usneseních ohledně transparentnosti rozhodovacích procesů a informací o konečných příjemcích;

25. konstatuje, že opatření EIF v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu zahrnují posouzení rizik spojených s produkty a transakcemi, hloubkovou kontrolu protistran, prověřování vlastnické struktury a klíčových osob z hlediska sankcí a negativní medializace, zavedení povinného školení pro všechny zaměstnance a uzavření dohody s lucemburskou finanční zpravodajskou jednotkou o oznamování veškerých zjištěných podezřelých transakcí a následných opatřeních;

Klíčové oblasti politiky soudržnosti, opatření v oblasti klimatu a environmentální udržitelnosti a digitalizace

26. oceňuje, že se EIB ve svém orientačním dokumentu pro soudržnost na období 2021–2027 zavázala věnovat v letech 2022 až 2024 nejméně 40 % svého celkového financování v EU na projekty v regionech soudržnosti a že v roce 2023 toto financování

představovalo 42 % celkových úvěrů EU (ve srovnání se 40 % v roce 2022); zdůrazňuje, že podíl finančních prostředků EIB přidělených méně rozvinutým regionům se zvýšil z 24 % v roce 2022 na 26 % v roce 2023, a dosáhl částky 17,2 miliardy EUR, což je výrazně nad 21% cílem stanoveným v orientačním dokumentu EIB pro soudržnost na rok 2023; znovu vyzývá EIB, aby i nadále monitorovala a analyzovala nedostatky, které některým regionům nebo zemím brání plně využívat finanční podporu a pomoc EIB;

27. bere na vědomí, že za posledních 15 let podpořily poradenské služby EIB více než 1 000 projektů v regionech soudržnosti; trvá na tom, že je třeba se více zaměřit na oslovení a aktivní podporu možností financování v méně rozvinutých a přechodových regionech;

28. bere na vědomí řadu opatření, která EIB podpořila v regionech soudržnosti ve prospěch odvětví zdravotní péče, včetně programu HERA Invest, tj. záruky ve výši 100 milionů EUR zřízené ve spolupráci s Komisí na podporu investic do pokročilého výzkumu a vývoje; vybízí EIB, aby podporovala cílené investice do klíčových systémových faktorů regionů soudržnosti, jako je přístup ke zdravotní péči a vzdělávání, sociální a cenově dostupné bydlení, digitální konektivita a místní financování měst a regionů, a to buď prostřednictvím přímých úvěrů (jako je rámcový úvěr na městskou infrastrukturu), nebo prostřednictvím finančních nástrojů, a aby vycházela ze synergií mezi granty EU a půjčkami EIB na podporu přeshraničního železničního propojení, které má zásadní význam pro lepší integraci jednotného trhu EU;

29. zdůrazňuje, že jen v roce 2023 podepsala EIB 41,8 miliardy EUR na financování opatření v oblasti klimatu a 25,1 miliardy EUR na environmentální udržitelnost (35,1 miliardy EUR a 15,9 miliardy EUR v roce 2022); konstatuje, že financování EIB na přizpůsobení se změně klimatu činilo v roce 2023 celkem 2,7 miliardy EUR, což odpovídá 6,4 % jejích celkových opatření v oblasti klimatu (ve srovnání s 1,9 miliardy EUR, tj. 5,4 % v roce 2022); zdůrazňuje, že na opatření v oblasti klimatu a financování environmentální udržitelnosti jako celek připadalo v roce 2023 60 % financování EIB;

30. vítá skutečnost, že EIB zařadila zemědělství a biohospodářství mezi své klíčové priority; opakuje, že zemědělství čelí rostoucím výzvám a že zemědělci v EU se musí přizpůsobit cílům Zelené dohody pro Evropu, vyrovnat se s narušeními způsobenými dopady energetické krize a přizpůsobit se rostoucí inflaci; vyzývá skupinu EIB, aby se více zapojila v odvětví zemědělství;

31. oceňuje, že EIB je jedním z klíčových podporovatelů digitalizace v EU; vybízí EIB, aby zvýšila svou podporu digitálních sítí a posílila autonomii EU v oblasti klíčových technologií;

32. konstatuje, že odvětví kybernetické bezpečnosti hraje klíčovou úlohu při ochraně podniků a vládních institucí před stále pokročilejšími digitálními hrozbami; vítá zvýšení investic do bezpečnosti z 6 miliard EUR na 8 miliard EUR, které jsou financovány prostřednictvím strategické evropské bezpečnostní iniciativy s cílem řešit bezpečnostní výzvy, a to i v odvětví „New Space“;

Činnost EIB mimo EU

33. zdůrazňuje, že ve druhém roce své existence poskytla EIB Global financování ve výši 8,4 miliardy EUR (ve srovnání s 9,1 miliardy EUR v roce 2022); konstatuje, že vzhledem k tomu, že financování EIB Global je omezeno na 50 % celkových nákladů na projekt, přetrvává spolufinancování investic s rozvojovými finančními institucemi a mezinárodními rozvojovými bankami; vyzývá EIB a Komisi, aby investovaly do funkcí interního auditu a nezávislé kontroly s cílem zaručit integritu a spolehlivost operací zahrnujících partnery ze zemí mimo EU;

34. zdůrazňuje, že všechny intervence EIB na Ukrajině se musí řídit prioritami obnovy a musí být plně v souladu s prioritami a metodami stanovenými v Plánu pro Ukrajinu; konstatuje, že EIB dále zvyšuje své úsilí o předcházení podvodům a korupci v souvislosti s projekty skupiny EIB prováděnými na Ukrajině, odrazování od nich a jejich vyšetřování; opakuje svou výzvu k zajištění důsledné podmíněnosti, pokud jde o finanční pomoc poskytovanou Ukrajině, která by měla umožňovat jasný dohled prostřednictvím politických doložek, včetně práva na návštěvy a přístupu k informacím a prostorám;

35. domnívá se, že větší úloha EIB přinese přidanou hodnotu jak pro obnovu Ukrajiny, tak pro proces rozšíření a pro budoucí partnerství v rámci agendy EU Global Gateway a politiky sousedství a na podporu cílů udržitelného rozvoje; vybízí Komisi, aby co nejvíce spolupracovala s EIB s cílem posílit strategickou autonomii EU, zejména v oblasti energetiky a surovin;

36. zdůrazňuje, že EIB vytvořila na podporu Ukrajiny od začátku konfliktu s Ruskem v roce 2014 úvěrové portfolio ve výši více než 7 miliard EUR; zdůrazňuje, že k 31. prosinci 2023 činila expozice EIB (vyplacená i dosud nevyplacená) 5,750 miliardy EUR a byla kryta převážně zárukami EU v rámci vnějšího úvěrového mandátu;

37. bere na vědomí mnoho opatření provedených jak v Moldavsku s cílem zmírnit dopady hospodářského útlumu a energetické krize a podpořit přípravu této země na přistoupení k EU, tak v zemích západního Balkánu, kde EIB Global investovala v roce 2023 1,2 miliardy EUR a dalších 700 milionů EUR byly použity na zvýšení bezpečnosti silničního provozu a zlepšení železničních sítí; vítá přijetí Nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu v roce 2024;

Struktura odpovědnosti EIB

38. připomíná, že vnitřní dohled v EIB řídí generální inspektorát (IG), který sdružuje tři oddělení zabývající se odpovědností – hodnocení činností, mechanismus vyřizování stížností a vyšetřování podvodů –, jejichž úlohy se vzájemně doplňují a která přispívají k jednotnému vyřizování obvinění a stížností;

39. konstatuje, že mechanismus EIB pro vyřizování stížností (EIB-CM) se v roce 2023 zabýval celkem 104 případy (97 v roce 2022); bere na vědomí, že v roce 2023 bylo obdrženo 60 nových stížností (54 v roce 2022), z nichž 44 bylo považováno za přípustné a 29 se týkalo projektů financovaných EIB, z nichž 27 se uskutečnilo mimo Evropu;

40. konstatuje, že výbor EIB pro vyřizování stížností ohledně veřejných zakázek je nezávislým výborem EIB, který se zabývá stížnostmi na postupy zadávání veřejných zakázek v souvislosti s projekty financovanými EIB mimo EU;

41. vítá úsilí vyšetřovacího oddělení (IG/IN) o spolupráci a koordinaci úsilí s ostatními složkami struktury EU pro boj proti podvodům, zejména s Evropským úřadem pro boj proti podvodům a Úřadem evropského veřejného žalobce, kterým bylo v roce 2023 postoupeno 37 % případů k vyšetřování (27 případů ze 74);

42. konstatuje, že oddělení IG/IN proaktivně odhaluje podvody pomocí nástroje pro hodnocení rizik podvodů a ohrožení integrity a robota pro odhalování rizika korupce při zadávání veřejných zakázek a že během 24 přezkumů v roce 2023 byly identifikovány cíle pro tři úplné a hloubkové aktivní přezkumy integrity;

43. vyjadřuje politování nad tím, že navzdory opakovaným výzvám Parlamentu výroční zpráva IG/IN neposkytuje dostatečné informace o finančním rozsahu případů, jimiž se zabývá, o dotčených finančních prostředcích nebo mandátech, druzích dotčených projektů, přijatých zmírňujících opatřeních, úloze služeb EIB a zprostředkovatelů či partnerů v daných případech, ani o dotčených členských státech; znovu vyzývá oddělení IG/IN, aby nezůstávalo u pouhého popisu několika případových studií, což by poskytlo cenné poznatky o tom, do jaké míry jsou finanční zájmy chráněny;

44. je si vědom toho, že politika EIB v oblasti vyloučení stanoví autonomní proces vyloučení, který není zcela rovnocenný systému Komise pro včasné odhalování a vylučování hospodářských subjektů, pokud jde o standardy rozhodování, výsledky a opravné prostředky; znovu vyzývá Komisi, aby identifikovala potenciální nedostatky a navrhla nápravná opatření, včetně zrychleného postupu pro vymáhání rozhodnutí EIB o vyloučení prostřednictvím systému včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů; konstatuje, že v roce 2023 bylo v řízeních o vyloučení založených na zjištěních oddělení IG/IN vyloučeno pět společností z účasti na jakékoli činnosti financované EIB po dobu pěti let;

45. vítá skutečnost, že v roce 2023 byla schválena rámcová politika skupiny EIB v oblasti vnitřní kontroly; vybízí banku, aby jednala na základě připomínek výboru pro audit, podle kterých by se měl jak rámec interního auditu, tak rámec vnitřní kontroly změnit tak, aby se tyto rámce staly skupinovými funkcemi;

46. konstatuje, že třetí obrannou linií je nezávislý externí auditor EIB; poukazuje na to, že pravidelná rotace auditorů a úkolů umožňuje nové perspektivy, a proto konstatuje, že externí auditor EIB by měl být pravidelně střídán, avšak jeho mandát byl prodloužen do roku 2027 a auditorem skupiny EIB je již od roku 2009;

47. oceňuje, že rámec skupiny EIB pro řízení rizik a pololetní zprávy skupiny EIB týkající se řízení rizik jsou účinné a jsou v souladu s požadavky a technickými normami Evropského orgánu pro bankovnictví;

48. je si vědom toho, že v souladu s měnícími se potřebami EU orgány EU v roce 2024 schválily změnu statutu navrženou Radou guvernérů EIB, čímž se změnil stanovený

limit ukazatele pákového poměru[3] a zvýšil se z 250 % na 290 %, aby EIB mohla více investovat, aniž by zvyšovala svou kapitálovou základnu;

49. zastává názor, že změna ukazatele pákového poměru připravuje půdu pro zvýšené podstupování rizik; uznává, že investice do energie z obnovitelných zdrojů a udržitelné infrastruktury a investice do inovativních technologií mají zásadní význam pro konkurenceschopnost EU, ale často s sebou nesou větší riziko kvůli nejistým výnosům; poukazuje na to, že zvýšené podstupování rizik může zvýšit volatilitu výnosů EIB, konstatuje však, že EIB má kapitálové rezervy (rezervy ve výši více než 56 miliard EUR v roce 2023 oproti 36 miliardám EUR v roce 2014), které by jí umožnily rozšířit její vlastní rizikové činnosti;

50. je znepokojen situací společnosti Northvolt AB, výrobce baterií, jehož činnost byla v procesu ekologické transformace považována za klíčovou; konstatuje, že společnost Northvolt využívá rozsáhlý úvěrový balíček EIB přesahující 942,6 milionu EUR v rámci dluhového financování na rozšíření gigatovárny;

51. zdůrazňuje, že se očekávalo, že rozšíření gigatovárny zvýší roční kapacitu pro výrobu baterií a má strategický význam pro globální konkurenceschopnost; domnívá se, že intervence EIB do této operace byla v souladu s jejím posláním a byla v souladu se strategiemi EU v tomto odvětví;

52. vyzývá Komisi, aby zahájila interní přezkum s cílem ověřit důvody a souvislosti neúspěchu tohoto stěžejního projektu a poučit se z těchto zkušeností, aby se zabránilo opakování podobné situace nebo bylo možné ji včas odhalit;

53. trvá na tom, že největší přidanou hodnotou podpory EU je podpora rizikovějších investic do inovativních společností, expanze strategických společností EU a umožnění dlouhodobých transformačních projektů, které nemohou získat finanční prostředky ze soukromého sektoru; domnívá se, že má-li program InvestEU účinně plnit své cíle v oblasti inovací a konkurenceschopnosti, měl by se zaměřit na financování rizikovějších a rozsáhlejších investic a že skupina EIB by měla přijímat stále větší a rozsáhlejší rizikové projekty a kombinovat využívání zdrojů InvestEU více zaměřené na absorpci rizik s obdobným zaměřením při využívání vlastních finančních zdrojů skupiny EIB;

54. je si vědom toho, že členové řídícího výboru EIB byli často před začátkem svého funkčního období v EIB, které obvykle trvá dva až šest let, státními zaměstnanci ve svých zemích původu a že jsou proto oprávněni využívat možností profesního rozvoje za určitých podmínek během přechodného období po skončení funkce (které bylo prodlouženo na 24 měsíců po skončení jejich funkčního období v EIB); konstatuje, že členové řídícího výboru by měli informovat výbor pro etiku a dodržování předpisů a co nejrychleji získat schválení veškerých jednání týkajících se budoucího zaměstnání;

55. připomíná opakované žádosti Parlamentu o posílení mechanismu pro předcházení střetům zájmů v EIB a zlepšení způsobu řešení těchto případů a o lepší vymezení podmínek, za nichž se viceprezidenti EIB mohou podílet na rozhodování o operacích ve svých zemích původu, a trvá na tom, aby byly tyto záležitosti řešeny při budoucí revizi kodexu chování řídícího výboru;

[3] Ukazatel pákového poměru je to, kolik může EIB půjčovat ve vztahu ke svým vlastním zdrojům.

56. poukazuje na to, že v rozhodnutí ze dne 31. října 2023 ve věci 611/2022/KR evropská veřejná ochránkyně práv zjistila, že bývalý viceprezident se podílel na schvalování dohod o financování mezi EIB a národní podpůrnou bankou[4] ve své zemi původu, a to v týdnech předtím, než byl jmenován výkonným ředitelem této národní podpůrné banky, a navzdory doporučení vrchního úředníka EIB pro dodržování předpisů, aby se během svého postupu jmenování vyhnul jakémukoli jednání s touto bankou; chápe, že tento případ pochází z doby předtím, než v platnost vstoupil stávající kodex chování řídícího výboru, který nyní obsahuje zvláštní ustanovení o budoucím zaměstnání členů řídícího výboru;

57. konstatuje, že zmírňující opatření, jako jsou oddělení a přechodné období po skončení funkce, jsou nejběžnějšími doložkami předběžné opatrnosti, které se mají používat při řešení případu „otáčivých dveří“, a je si vědom toho, že tato opatření jsou prováděna a jsou dodržována členy řídícího výboru, včetně těch, o nichž nedávno informovaly sdělovací prostředky;

Kontrola, transparentnost a dohled

58. vyjadřuje politování nad tím, že Evropský účetní dvůr (EÚD) stále nemá plný přístup ke všem údajům týkajícím se operací EIB; trvá na tom, že Účetní dvůr by měl mít právo na přístup ke všem informacím potřebným ke komplexnímu a úplnému posouzení všech operací EIB, které jsou koncipovány a uskutečňují se za účelem provádění politiky EU; vyzývá Účetní dvůr, aby v rámci svých nejlepších možností plně kontroloval všechny operace, které v jakékoli míře zahrnují rozpočtové prostředky EU;

59. konstatuje, že hlavní příslušné auditní úkoly jsou svěřeny výboru pro audit EIB, který je zcela nezávislým orgánem; domnívá se, že zapojení kvalifikovaných externích zástupců na konkrétních úkolech výboru pro audit by mohlo zvýšit objektivitu analýz tohoto výboru;

60. bere na vědomí, že politika transparentnosti EIB představuje kompromis mezi zásadou otevřenosti a potřebou chránit citlivé informace; konstatuje, že tato politika uvádí, jaké informace by měly být proaktivně zveřejňovány a kdy – například s tím, že shrnutí projektů by měla být zveřejňována nejméně tři týdny před tím, než správní rada EIB zváží financování projektu – a stanoví příslušné výjimky;

61. bere na vědomí, že v roce 2023 správní rada EIB schválila 449 projektů a že téměř všechna (94 %) shrnutí projektů byla zveřejněna, a to ve většině (57 %) případů před schválením; konstatuje, že všechny operace EIB prováděné prostřednictvím finančních zprostředkovatelů jsou zveřejňovány na internetových stránkách EIB a že EIB na požádání poskytuje podrobné informace;

62. připomíná, že všechny dokumenty EIB jsou přístupné komukoli v souladu s presumpcí zpřístupnění; zdůrazňuje, že všichni žadatelé by měli být předem informováni o tom, že veřejnosti bude poskytnut co nejširší přístup k dokumentům a že veškeré důvody pro zamítnutí by měly být založeny výhradně na výjimkách;

[4] Národní podpůrné banky jsou finančními zprostředkovateli mezi EIB a malými projekty, které využívají investice EIB.

63. opakuje, že strukturovanější dialog mezi Parlamentem a EIB by posílilo přijetí memoranda o spolupráci ; v této souvislosti oceňuje bezprecedentní spolupráci EIB s Parlamentem při přípravě tohoto usnesení a konstatuje, že se jedná o zjevný projev otevřenosti a transparentnosti;

Kroky v návaznosti na doporučení Parlamentu

64. vyzývá EIB, aby i nadále podávala zprávy o stavu předchozích doporučení vydaných Parlamentem, zejména pokud jde o dosažené výsledky a dopad opatření přijatých k provádění jejích priorit a politik EU, a o opatřeních přijatých k posílení boje proti střetům zájmů, podvodům, korupci a dalším možným formám pochybení;

°

° °

65. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi, a žádá Radu a správní radu EIB, aby uspořádaly rozpravu o výše uvedených postojích Parlamentu.